
Maatalousyritysten yhteistyö Juupajoella

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Hämeen ammattikorkeakoulu syksy 2014

Juho Eskola

Juho Eskola

Mustiala
Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma
Maatilatalous

Tekijä	Juho Eskola	Vuosi 2014
Työn nimi	Maatalousyritysten yhteistyö Juupajoella	

TIIVISTELMÄ

Tämä opinnäytetyö on tutkimustyö, jonka tavoitteena oli kartoittaa Juupajokelaisten maatalousyrittäjien tämän hetkistä yhteistyötilannetta sekä mahdollisesti kiinnostusta uusiin yhteistyömuotoihin. Kyselyllä haluttiin selvittää myös erilaisten urakointipalveluiden käyttöä ja mahdollista tarvetta. Tavoitteena oli myös herättää yrittäjissä mielenkiintoa kehittää uutta yhteistyötä tilojen välille. Lisäksi haluttiin saada selville, onko yhteistyössä jotain ongelmia ja jos on, onko niihin mitään ratkaisuja.

Toimeksiantaja työlle oli Juupajoen kunnan maaseutupalvelut. Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselylomake lähetettiin vuoden 2013 syyskuussa kaikille aktiivisille tiloille Juupajoella, joita oli yhteensä 90 kappaletta. Vastauksia tuli takaisin 38 kappaletta ja vastausprosentiksi 42.

Tulosten perusteella Juupajoella on hyvin aktiivista yhteistyötä. Suosituin yhteistyön muoto oli koneyhteistyö. Tilojen välinen yhteistyö tuo taloudellisia säästöjä maatalousyrittäjille. Ongelmat ovat samoja kuin muuallakin yhteistyössä. Hyödyt ovat kuitenkin haittoja suuremmat.

Avainsanat Maatalousyritys, yhteistyö, yhteistyömuodot

Sivut 22 s. + liitteet 5 s.

Mustiala

Degree Programme in Agricultural and Rural Industries

Agriculture Option

Author

Juho Eskola **Year** 2014

Subject of Bachelor's thesis

Farms cooperation in Juupajoki

ABSTRACT

The aim of this thesis was find to out what kind of cooperation farms in Juupajoki have today and what kind of new cooperation the farmers in Juupajoki might be interested in. The use and necessity of different kinds of contract work service was also studied. The aim was also to awaken the farmers' interest to develop new cooperation between farms in Juupajoki.

The results of this survey come to use in countryside services of Juupajoki. Questionnaire was sent in all to 90 farms in Juupajoki in September 2013. Replies were altogether 38 and the response rate was 42%.

The results of the study show that cooperation in Juupajoki is very active. The most popular form of cooperation was machine cooperation. The cooperation between farms brings about financial savings. Benefits in cooperation are bigger than disadvantages.

Keywords Farm, cooperation, cooperation forms

Pages 22 p. + appendices 5 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	YHTEISTYÖMUODOT JA TAUSTATIEDOT	4
2.1	Juupajoki	4
3	YHTEISTYÖSTÄ MAATALOUDESSA.....	5
3.1	Yhteistyö maatilojen välillä Suomessa	5
3.2	Yhteistyöhankkeet.....	6
3.3	Erilaiset yhteistyömuodot ja niiden merkitykset maatalousyrityksen taloudelle	6
3.3.1	Yhteiskoneet	6
3.3.2	Naapuriapu	7
3.3.3	Viljakauppa.....	7
3.3.4	Yhteisostot.....	8
3.3.5	Koneurakointi	8
3.3.6	Lomitusrengas	9
3.3.7	Vaihtotyö	9
3.3.8	Yhteistyön haitat.....	9
4	SELVITYS JUUPAJOKELAISTEN TILOJEN YHTEISTYÖSTÄ	10
4.1	Selvityksen tavoitteet	10
4.2	Selvityksen toteutus.....	10
5	KYSELY JUUPAJOKELAISILLE TILOILLE.....	11
5.1	Vastaajien taustatietoja.....	11
5.2	Yhteistyö	11
5.3	Tulevaisuuden näkymät Juupajoella	16
5.4	Urakointipalvelut ja niiden käyttö.....	17
5.5	Paikallinen lähiruoka.....	18
5.6	Lopuksi.....	18
6	POHDINTA.....	19
	LÄHTEET	22

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Kyselylomake

1 JOHDANTO

Maatalouden kustannusten nousu on ollut väistämätöntä viimeiset kymmenen vuotta. Kaikki tuotantopanosten hinnat, polttoaineet, sähkö ynnä muut kustannukset nousevat koko ajan. Pienemmät tilat karsiutuvat väistämättä kustannuspaineiden takia pikkuhiljaa aktiivisten viljelijöiden joukosta osa-aikaisiin viljelijöihin tai vuokraavat peltonsa toisille viljelijöille. Tuotannon tehokkuutta pitäisi lisätä myös isoilla tiloilla jatkuvasti, jotta pysyttäisiin kustannusten nousun vauhdissa. Tilojen välinen yhteistyö tuo tähän yhden mahdollisen ratkaisun tai helpottavan tekijän.

Opinnäytetyössäni selvitän juupajokelaisten tilojen välistä yhteistyötä. Työni tavoitteena on esitellä tämän hetkinen taso juupajokelaisten yhteistyössä sekä hakea kehitysmahdollisuuksia ja keinoja lisätä yhteistyötä. Tänä EU-aikana on tärkeää löytää keinoja hallita kustannuksia ja tilojen välinen yhteistyö on kustannustehokas ja sosiaalinen tapa saada kustannuksia kuriin.

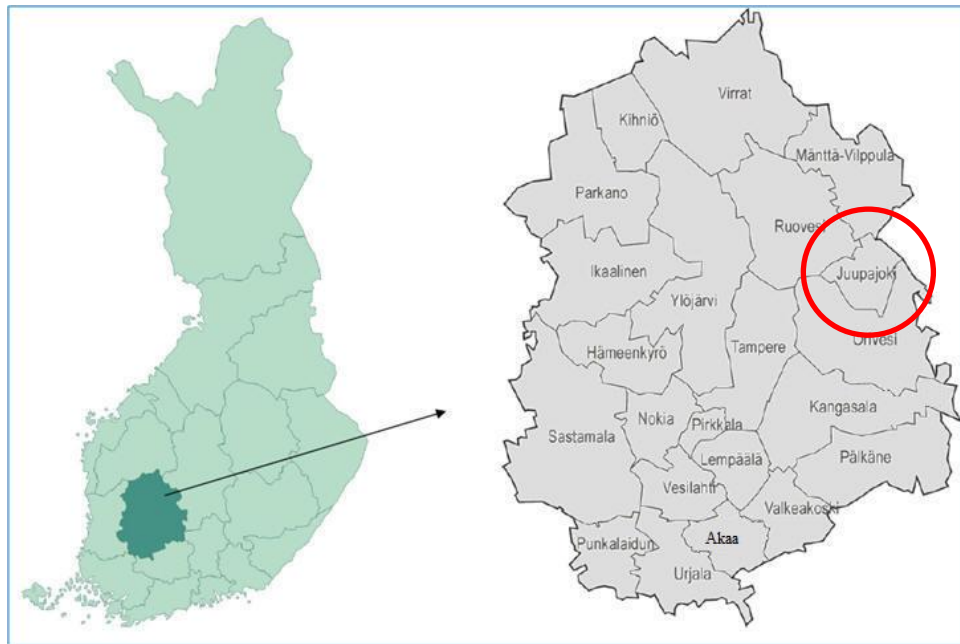
Opinnäytetyöni koostuu tiloille lähetetyn kyselytutkimuksen vastausten analysoinnista ja se tulee Juupajoen kunnan maaseutupalveluiden käyttöön. Kyselyn toivotaan myös aktivoivan maatalousyrittäjiä yhteistyön tekemiseen ja uuden kehittämiseen.

Kämäräinen, Rinta-Kiikka, & Yrjölä (2014) ovat myös tutkineet maatalousyrittäjien yhteistyötä julkaisussaan PTT:n työpapereita 162, Maatilojen välinen yhteistyö Suomessa. Tutkimus kertoo kattavasti yhteistyön tämän hetkisistä muodoista ja hyödyistä maatalousyrittäjille Suomessa. PTT:n tutkimus on toteutettu vuonna 2014. Juupajoen maatalousyrittäjien yhteistyö on tämän opinnäytetyön perusteella hyvin samankaltaista kuin muuallakin Suomessa. Jatkossa tässä opinnäytetyössä on poimittuna keskeisiä asioita tästä PTT:n työpaperista selvitettäessä Juupajoen yhteistyömuotoja.

2 YHTEISTYÖMUODOT JA TAUSTATIEDOA

2.1 Juupajoki

Juupajoki on Pirkanmaalla sijaitseva maaseutukunta. Asukasluku on vuonna 2012 ollut 2024 asukasta. Juupajoella on kaksi suurta sahaa. Työvoima on jakautunut eri aloille seuraavasti: yksityisissä ja julkisissa palveluissa työskentelee 52 %, teollisuus- ja rakennustoiminnassa 34 % sekä maa- ja metsätaloudessa 11 % asukkaista. Työpaikkaomavaraisuus Juupajoella on 92 %. (Juupajoen kunta n.d.)

Kuva 1. Juupajoen sijainti (Virtuaalikoulu n.d.)

Juupajoella on yhteiset maaseutupalvelut Kangasalan, Pälkäneen, Tampereen sekä Oriveden kanssa. Oriveden kaupunki on maaseutupalveluista vastaava kunta. Maaseutupalvelut huolehtivat kuntatasolla maaseutuelinkeinojen hallinnoinnista ja kehittämisestä. Lisäksi maaseutupalvelut vastaavat maaseutuelinkeinoviranomaiselle kuuluvasta lakien, asetusten ja päätösten täytäntöönpanosta. (Oriveden kaupunki n.d.)

3 YHTEISTYÖSTÄ MAATALOUDESSA

3.1 Yhteistyö maatilojen välillä Suomessa

Yhteistyötä maatilojen välillä on harjoitettu vuosikymmeniä. On ollut tilojen välistä suoraa yhteistyötä ja esimerkiksi paikallisen maamiesseuran omistamia koneita, joita alueen viljelijät ovat voineet lainata tai vuokrata. Aikojen saatossa yhteistyömuodot ovat joiltain osin muuttuneet tekniikan ja maatalouden kehittyessä. Silti edelleen yhteistyön tekeminen on yleistä maatalousyrittäjien kesken.

Nykyään suurin osa suomalaisista maataloista tekee yhteistyötä toisten naapuri- tai lähialueen maatilojen kanssa. Maatilojen välinen yhteistyö Suomessa -tutkimuksen mukaan 72 % maatalousyrittäjistä tekee yhteistyötä. Kaikenikäiset yrittäjät ja kaikenkokoiset tilat tekevät yhteistyötä. Tuotantosuunnittain tarkasteltuna kotieläintilat tekevät hieman enemmän yhteistyötä kuin kasvinviljelytilat. Kotieläintiloista 81 % tekee yhteistyötä ja kasvinviljelytiloista 66 %. (Kämäräinen ym. 2014, 5.)

Kevyet yhteistyömuodot ovat yleisimpiä yhteistyön muotoja. Näitä ovat esimerkiksi koneyhteistyö ja tuotantopanosten hankinta. Yleisin yhteistyön muoto onkin koneyhteistyö ja yhteiskoneet. Raskaat yhteistyön muo-

dot, kuten yhteinen viljelykierto tai yhteisyritys on harvinaisempaa. Yleensä yhteistyötä tehdään ilman sopimusta. (Kämäräinen ym. 2014, 5, 17–18.)

Suurin osa suomalaisista maanviljelijöistä pitää yhteistyön merkitystä suurena. Yhteistyön suurimpina hyötyinä saadaan koneille korkeampi käyttöaste, tehokkaammat koneet tai koneketjut tehtävään työhön, työajan säästöä, pienempää tarvetta pääomalle ja yhteistyökumppanin koneesta täydennystä omaan konekantaan. (Kämäräinen ym. 2014, 20–21.)

Yhteistyötä tehdään luotettavan henkilön kanssa, jonka kanssa henkilökehiatkin kohtaavat. Yhteistyökumppanilta odotetaan osaamista käytännön asioissa ja motivaatiota tehdä työ hyvin. Yhteistyön tekeminen kiinnostaa suomalaisia maatalousyrittäjiä jatkossakin ja yhteistyömuodot pysyvät samoina kuin ennenkin. (Kämäräinen ym. 2014, 26–28.)

3.2 Yhteistyöhankkeet

Yhteistyön tekeminen on aina ajankohtaista, mutta varsinkin nykyisten tuotantokustannusten nousun aikakautena. Yhteistyön edistämiseksi on käynnissä eri puolilla Suomea useita hankkeita. Paikalliset MTK:t, Pro Agriat, kunnat, maatalouteen liittyvät kehittämisohjelmat ja muut tahot toteuttavat yhteistyötä tukevia ja edistäviä hankkeita koko ajan.

Esimerkiksi Pirkanmaalla Pro Agria Etelä-Suomella on käynnissä Maatilat menestykseen -hanke. Tavoitteena hankkeessa on kehittää pirkanmaalaisen tilojen toimintaedellytyksiä ja kannattavuutta viljelijöiden koulutuksella. Hankkeessa keskitytään maatilayritysten johtamis- ja taloushallintaan, omistajan vaihdoksiin, ammatillisen osaamisen nostamiseen, investointien prosessien hallintaan sekä paikallisista tarpeista lähtevän yhteistyön kehittämiseen ja edistämiseen Pirkanmaalla. Maatilat menestykseen -hanke toimii vuoden 2014 loppuun saakka. (Pro Agria Etelä-Suomi n.d.)

3.3 Erilaiset yhteistyömuodot ja niiden merkitykset maatalousyrittäjien taloudelle

3.3.1 Yhteiskoneet

Yhteiskoneet ja koneyhteistyö on yleisin yhteistyön muoto. Kaksi tai useampi maatila voi hankkia maatalous- tai muun koneen yhteiseen käyttöön. Yhteiskoneet ovat hyvä yhteistyön muoto, sillä jokaisen ei tarvitse ostaa jokaista konetta erikseen, vaan voidaan ostaa yhdessä monen tilan kanssa tarvittavia koneita.

Yhteiskonetta suunniteltaessa tarvitsee ottaa huomioon tilojen koko ja kuinka paljon kukakin tarvitsee konetta. Ongelmia voi alkaa muodostua, jos kone majoittuu aina saman tilan pihassa huoltamatta ja käytettynä. Pitää ottaa huomioon myös erilaiset käyttäjät ja heidän toimintatapansa koneiden huollossa ja käytössä. Ei ole reilua, jos yksi aina käyttää konetta, mutta ei koskaan huolla sitä.

3.3.2 Naapuriapu

Naapuriapu on työtä, jonka toinen tekee toiselle satunnaisesti korvauksetta. Naapuriapu voi perustua esimerkiksi sukulaisuuteen, naapuruuteen tai ystävyyteen. Työsuoritukset naapuriavussa ovat pienimuotoisia, esimerkiksi kukkien kastelu ja lasten vahtiminen hetkellisesti. Naapuriapu on satunnaista ja vastikkeetonta. (Verohallinto 2013.)

Maataloudessa naapuriapua voi olla esimerkiksi poi'itusapu tai jokin satunnainen korjaustyö. Esimerkiksi karjatilän väen ollessa lomalla, voi naapuri tulla tarvittaessa auttamaan lomittajaa lehmän poikiessa.

Avun laatu voi vaihdella laidasta laitaan riippuen naapureiden välisistä suhteista, osaamisesta ja aikakaudesta. Naapuriapu voi olla hyvin moninaista. Naapuriapuun pätee sanonta ”Niin metsä vastaa, kuin sinne huu-taa.”. Jos auttaa naapureitaan, saa itsekin apua sitä tarvitessaan.

3.3.3 Viljakauppa

Tilojen välillä käytävässä viljakaupassa on yleensä kyse etukäteen tehdystä sopimuksesta, jossa sovitaan valmiiksi korjatun viljan ostosta tai pystymyynnin tekemisestä. Jotta viljakauppa tilojen välillä kannattaa, pitää sen olla molemmille osapuolille järkevä ja kannattava. Vastuunjako viljelytoimissa ja sadonkorjuussa kannattaa selvittää kunnolla. Tilojen välisessä viljakaupassa voidaan käyttää valmiita sopimusmalleja. Pääasia on, että kummallakin osapuolella on sama näkemys viljan määrästä, laadusta ja hinnoittelusta. (Viljakaupan ja sopimusviljelyn opas 2012, 15.)

Viljakauppaa voidaan toteuttaa missä vaiheessa vain viljelyä. Viljan tarpeessa oleva voi tehdä ennakkosopimuksia viljelystä tai useamman vuoden sopimuksia tarpeiden mukaan. Viljaa voi ostaa pystyyn, puituna, kuivattuna, siilosta tai vaikka tuotuna. Viljakauppa toteutetaan yleensä karjatilän ja viljatilan välillä.

Viljakaupassa tilojen välillä saadaan kustannussäästöjä välikäsien poisjäämisellä. Rehutehtaat ja viljanostajat ottaisivat muuten viljaerän välityksestä oman osansa. Lähellä toisiaan olevat tilat säästävät myös rahtikustannuksissa.

Viljalle voi saada paremman hinnan myymällä suoraan pellolta se kosteana, kuin että kuivataan ja varastoidaan sitä omissa siiloissa. Viljan käsittelystä koituu kuitenkin aina kuluja ja suoraan pellolta myymällä saadaan vähennettyä omia työtunteja erittäin paljon. Toisaalta karjatila saa ostettua ilman välikäsiä tarvitsemaansa rehuviljaa. Yksinkertaista kuivaamattoman viljan osto on myös sellaiselle karjatilalle, joka käyttää viljalle tuoresäilöntää.

3.3.4 Yhteisostot

Tuotantotarvikkeita voidaan hankkia yhdessä useamman tilan kanssa. Hankittavia tuotteita ja tarvikkeita voivat ovat esimerkiksi koneet, karjataloustarvikkeet, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet, AIV-liuokset, siemenet, polttoöljy tai kalkki.

Yhteishankinnoilla saadaan kerralla ostettua suurempia eriä ja todennäköisesti hankinta suoritettua edullisemmalla hinnalla. Tarvikkeiden ja tuotteiden hankintakustannukset saadaan alemmas. Yhteishankintarenkaassa voidaan myös levittää tietoa hinnoista ja erilaisista ostopaikoista. Näin säästyy kaikilla ajankohtainen hintatieto.

Vuositasolla yhteishankintoja tehdessä säästyy yrittäjiltä rahan lisäksi myös paljon aikaa, kun kaikkien ei tarvitse tehdä samaa kilpailutusta. Tämä on nykyisessä maataloudessa maatalousyrittäjän henkisen jaksamisen kannalta positiivinen asia.

Yhteishankintoja tehdessä tulee myös hoidettua maatalousyrittäjien sosiaalista toimintaa. Yrittäjät voivat tutustua uusiin ihmisiin ja saada vertaistukea. Esimerkiksi uutta hankintaa tehdessä on muitakin, joille asia on uusi. Tai päinvastoin, asiasta voi jo olla kokemusta, mutta on hyvä päästä keskustelemaan siitä muiden kanssa ja vaihtaa näkemyksiä.

Yhteisostoihin on joillain paikkakunnilla muodostunut yhteishankinta- tai ostorenkaita. Tällöin yhteisostorenkaassa voi olla nimetty henkilö, joka huolehtii hankintojen kilpailuttamisesta ja renkaalle tiedottamisesta.

Yhteishankintojen onnistumiseksi vaaditaan yhteistyötä ja avointa kanssakäymistä sekä keskustelua muiden alueen tilojen kanssa. Tilan tarpeista ja tilanteesta pitäisi pystyä puhumaan myös muille. Tämä voi olla hankalaa suomalaiselle kansanluonteelle ja vaatii joiltain osin tapojen muutosta. Lisäksi hinnat on helpompaa saada sitä edullisemmaksi mitä suuremmista eristä on kyse. Tämä vaatii sen, että yhteisostossa olisi mukana mahdollisimman suuri määrä tiloja.

3.3.5 Koneurakointi

Koneurakointi ei välttämättä suoranaisesti ole perinteistä yhteistyötä. Tilat voivat kuitenkin tehdä yhteistyötä urakointia tehdessään. Esimerkiksi koneketjun eri osat voivat olla eri urakoitsijoita: yhden tilan lisäelinkeino on esimerkiksi niittäminen, kun toinen tila voi omistaa paalaus koneet. Näin voidaan tehdä yhdessä niittäminen ja paalaus esimerkiksi kolmannelle tilalle. Tai vaihtoehtoisesti niitto- ja paalaustyöt tehdään vuorotellen kummankin yrittäjän tilalla.

Suosituimmat käytetyt urakointipalvelut vuonna 2014 Suomessa ovat olleet Kämäräisen, Rinta-Kiikan ja Yrjölän (2014, 33) mukaan veroilmoituksen täyttö, puinti, kuivaus, tukihakemusten täyttö, kirjanpito ja lannanlevitys.

3.3.6 Lomitusrengas

Lomitusrengas voi olla joko lomituspalvelun järjestämä rengas tai tilojen itse järjestämän lomituksen rengas. Se koostuu maatalousyrittäjistä, lomittajista sekä lomittajien esimiehestä. (Mela 2013.)

Lomitusrenkaan etuna on se, että sen avulla yrittäjät saavat tilalle tutun lomittajan, joka on perehtynyt tilan töihin ja osaa ne. Lomat sovitaan lomitusrenkaan lomakokouksessa osapuolten kesken tai kunkin lomitusrenkaan omien sääntöjen mukaisesti. (Mela 2013.)

Lomitusrengas lisää yhteistyötä lomittajien ja yrittäjien välillä. Se tuo yrittäjille varmuutta lomien onnistumisesta ja lomittajille varmuutta työllisyyteen. Toimiva suhde lomittajaan lisää maatalousyrittäjän henkistä hyvinvointia, kun voi jättää lomansa ajaksi tilan sen töihin perehtyneen lomittajan käsiin.

3.3.7 Vaihtotyö

Vaihtotyötä voidaan kutsua myös työnvaihdoksi tai vastavuoroisuustyöksi. Vaihtotyötä voidaan tehdä esimerkiksi koneilla tai muina työsuorituksina. Vaihtotyössä tekijät vaihtavat työsuorituksia, mutta eivät rahaa.

Verottajan määritelmän mukaan ”...vaihtotyö perustuu kahdenkeskiseen sopimukseen, jonka perusteella toinen sopimuspuoli tekee työtä toiselle sillä ehdolla, että tämä puolestaan tekee hänelle työtä. Vaihtotyölle määritetään tyypillisesti rahamääräinen tai muutoin määritelty arvo, jonka perusteella työn tekijä on oikeutettu saamaan vastineeksi omasta työstään työsuorituksen toiselta osapuolelta. Vastineeksi saatava työsuoritus voidaan tehdä myös myöhemmin kuin vastikkeen perusteena oleva työsuoritus” (Verohallinto 2013.)

Pystytään helposti siis tekemään yhteistyötä esimerkiksi kylvötoissa ja muissa peltotöissä siten, että toinen tekee jonkin vaiheen ja toinen toisen vaiheen, näin säästetään molemmilta yhden koneen ostaminen.

Työsuoritusten vaihtaminen toiseen työsuoritukseen on tuloverolain mukaan vastikkeellinen tapahtuma. Tuloverolain mukaan vastikkeellinen vaihtotyö on veronalaista ansiotuloa. Vaihtotyöstä pitäisi suorittaa ennakonpidätys ja ilmoittaminen verottajalle. (Verohallinto 2013.)

3.3.8 Yhteistyön haitat

Yhteistyössä on myös haittoja, vaikka niitä onkin vähemmän kuin yhteistyön tuomia etuja. Suurimpia haittoja yhteistyössä on oman päätöksenteon säilyttämisen halu. Tämä liittyy siihen, että halutaan tehdä työt oman aikataulun mukaan. Tämä ei tietysti aina onnistu, jos työ on tarkoitus tehdä yhdessä toisen maatalousyrittäjän kanssa tai yhteiskoneella. (Kämäräinen ym. 2014, 24.)

Yhteistyön tekoa voi haitata konkreettisesti myös se, että sopivaa yhteistyökumppania ei ole, vaikka halua yhteistyöhön olisikin. Epäluottamus toiseen tai epävarmuus yhteistyön jatkuvuudesta, eläintautiriski sekä luomu- ja tavanomaisen tuotannon yhteensovittaminen ovat myös mahdollisia haittoja erilaisissa yhteistyömuodoissa. (Kämäräinen ym. 2014, 24.)

4 SELVITYS JUUPAJOKELAISTEN TILOJEN YHTEISTYÖSTÄ

4.1 Selvityksen tavoitteet

Selvityksen tavoitteena oli kartoittaa juupajokelaisten viljelijöiden yhteistyökäyttäytymistä, tämän hetkistä yhteistyön tasoa sekä kiinnostusta erilaiseen yhteistyöhön. Tärkeimpinä kohteina olivat erilaiset koneyhteistyöt, ja niiden kehittäminen, sekä yhteishankinnat ja suoramyyntipalveluiden käyttö. Lisäksi haluttiin selvittää erilaisten urakointipalveluiden käyttöä ja mahdollista tarvetta.

Selvityksessä pyrittiin paneutumaan viljelijöiden yleiseen kiinnostukseen erilaisiin yhteistyömuotoihin sekä mahdollisesti herättämään mielenkiintoa kehittää uutta yhteistyötä tilojen välille. Lisäksi haluttiin selvittää esiintyykö yhteistyön tekemisessä jotain ongelmia ja onko niihin olemassa mitään ratkaisuja.

4.2 Selvityksen toteutus

Selvitys toteutettiin paperisena lomakekyselynä suoraan tiloille postitettuna. Lomake suunniteltiin yhteistyössä Juupajoen kunnan sekä ohjaavan opettajan Jouko Lindroosin kanssa.

Kyselylomake (liite 2) sisälsi yhteensä 19 kysymystä, jotka eivät erityisesti olleet jaoteltuna aihepiireihin. Osaan kysymyksistä oli monivalintavastaukset, osaan sai vastata sanallisesti. Kysely lähetettiin kaikille juupajokelaisille tiloille, joita oli vuoden 2013 loppupuoliskolla 90 kappaletta (Valkeajoki 2013). Postitus toteutettiin yhteistyössä Juupajoen kunnan kanssa. Kysely lähetettiin saatekirjeen (liite 1) sekä palautuskuoren kanssa 4.11.2013. Vastausaikaa oli 19.11.2013 saakka.

Paikallinen MTK eli MTK Juupajoki oli myös tukemassa kyselyä. Tämän ansioista kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvottiin MTK Juupajoen lahjoittama 100 euron lahjakortti. Arvonnassa voittaja sai valita halusiko lahjakortin maatalouskauppaan vai paikallisen tilan lihan suoramyyntiin.

Vastauksia palautui määräaikaan mennessä 30 kappaletta. Viimeiset vastaukset saapuivat muutaman henkilökohtaisen muistutuksen jälkeen vielä joulukuun alussa. Viimeinen tuli kuitenkin tammikuun puolivälissä, ja ehti hyvin vielä otantaan mukaan. Kaiken kaikkiaan vastauksia tuli 38 kappaletta. Vastausprosentiksi tuli näin ollen 42 %. Tätä voidaan pitää hyvänä vastausprosenttina. On kuitenkin huomattava, että vastaajien määrä on

pieni sekä kyselyn kohteena olleet maatalousyrittäjät pieneltä paikalliselta alueelta.

5 KYSELY JUUPAJOKELAISILLE TILOILLE

5.1 Vastaajien taustatietoja

Vastaajista suurin osa eli 60 % oli kasvinviljelytiloja (Taulukko 1). Muita tuotantosuuntia olivat maidontuotanto (14 %) ja naudanlihan tuotanto (12 %). Jonkin muun tuotantosuunnan vastaajia oli 14 %. Vastaajat ilmoittivat muiksi tuotantosuunnikseen lammastalouden (1 kpl), heinänteon (1 kpl), hevostalouden ja -kasvatuksen (1 kpl), koneurakoinnin (1 kpl) sekä metsätalouden (2 kpl). Vastaajista neljä vastasi kaksi eri vastausvaihtoehtoa.

Taulukko 1. Vastaajien tuotantosuunnat

Tuotantosuunta	vastaukset / kpl	%
Kasvinviljely	25	60
Maidontuotanto	6	14
Naudanlihan tuotanto	5	12
Muu	6	14
yhteensä	42	100

Puolet vastanneista tiloista on pinta-alaltaan alle 30 hehtaaria (Taulukko 2). Tiloista 18 % oli 30–60 hehtaarin kokoisia ja 21 % 61–100 hehtaarin kokoisia. Yli sadan hehtaarin tiloja oli neljä kappaletta eli 11 %.

Taulukko 2. Vastaajien tilojen kokojakauma

Kokoluokka / ha	tiloja / kpl	%
<30	19	50
30-60	7	18
61-100	8	21
>100	4	11
yhteensä	38	100

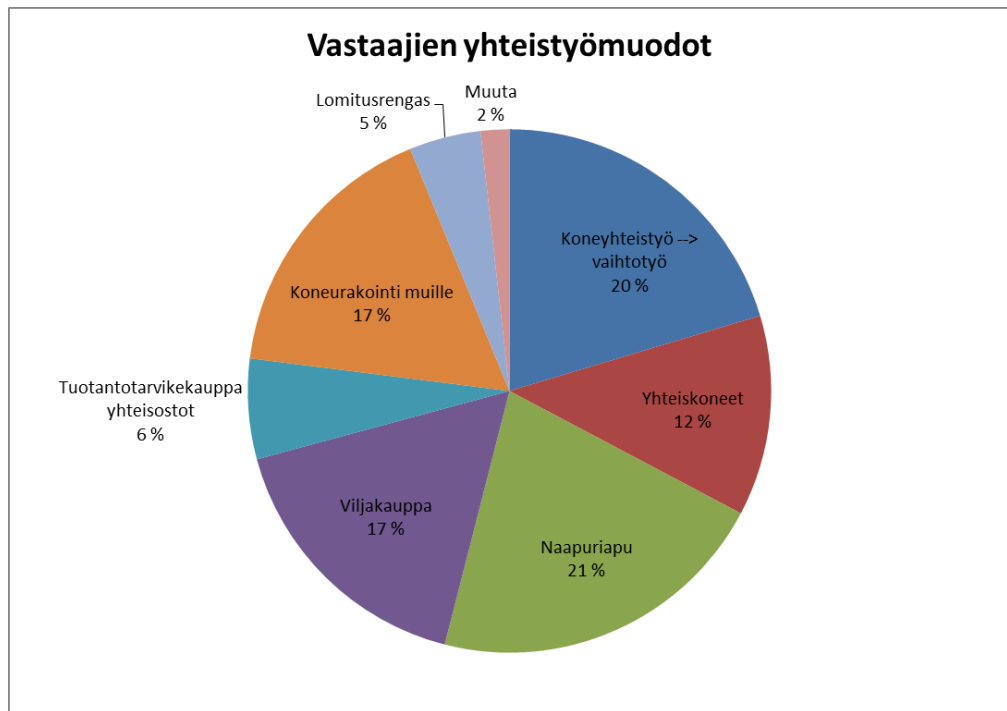
Karjatiloja oli yhteensä 11 kappaletta. Suurimmalla osalla, eli seitsemällä tiloista, oli alle 35 eläintä.

5.2 Yhteistyö

Vastaajista 37 eli lähes kaikki olivat tehneet yhteistyötä. Vain yksi vastaaja ilmoitti, ettei ole tehnyt yhteistyötä. Vastaaja kuitenkin oli käyttänyt erilaisia urakointipalveluja, eli toisin sanoen ei mieltänyt urakointia yhteistyöksi. Suosituinta yhteistyömuotoa vastaajien keskuudessa oli naapuriapu sekä koneyhteistyö ja vaihtotyö (Kuvio 1). Näitä oli tehnyt 21 % ja 20 % vastaajista. Toiseksi suosituinta yhteistyön muotoa Juupajoella oli koneurakointi muille sekä viljakauppa. Kumpaakin näistä oli tehnyt 17 % vastaajista. Yhteiskoneita käytti 12 % vastaajista. Karjatilojen ja viljatiloi-

jen välillä ei ollut eroa yhteistyön tekemisessä, sillä lähes kaikki vastaajat tekivät yhteistyötä.

Pienimpiä yhteistyön muotoja olivat tuotantotarvikekauppa ja yhteisostot, lomitusrengas ja jokin muu yhteistyön muoto, joita oli vastaajien mukaan heinänteko, lannanluovutus ja nurmisadonkeruu viljatilalta.

Kuvio 1. Vastaajien yhteistyömuodot, n=113

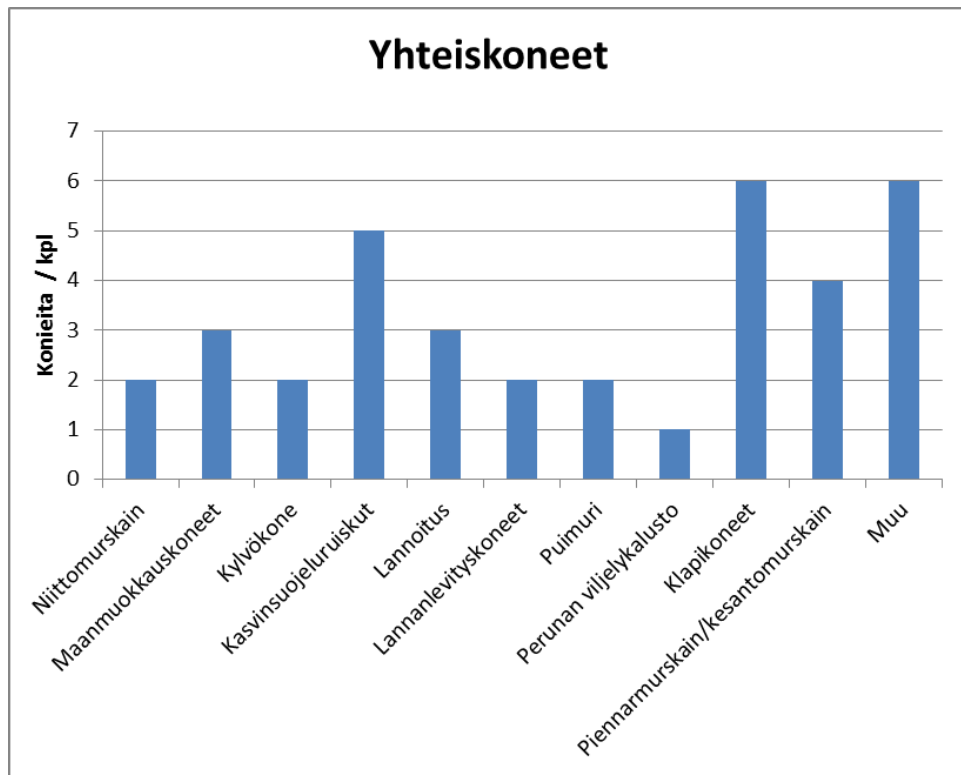
Erilaisia yhteistyömuotoja tilojen välillä on paljon ja niiden kysyminen täysin tyhjentävästi on hankalaa. Kyselyssä kysyttiin muutamaa eri yhteistyön muotoa ja sitä kuinka pitkään vastaaja oli kutakin yhteistyön muotoa harjoittanut. Esimerkiksi koneyhteistyötä oli tehty ja yhteiskoneita käytetty eri vastaajien vastauksissa yhdestä vuodesta yli 30 vuoteen.

Sama trendi oli havaittavissa muissakin yhteistyön muodoissa. Riippuen vastaajasta, ja oletettavasti vastaajan iästä tai siitä kuinka kauan on toiminut maatalousyrittäjänä, kaikkien yhteistyömuotojen harjoittaminen vaihteli aivan muutamasta vuodesta vuosikymmeneen.

Esimerkiksi yksi vastaajista vastasi harjoittaneensa naapuriapua jo 60 vuotta, kun toinen oli tehnyt viljakauppaa vasta yhden vuoden verran. Naapuriavun perinteet ovat varmasti syvällä eri talojen välisissä suhteissa ja historiassa. Nuoret sukupolvenvaihdoksen tehneet yrittäjät jatkavat samaa naapuriapua, jota jo edellinen sukupolvi teki.

Yhteiskoneista yleisimmät olivat klapikone ja kasvinsuojeluruisku (Kuvio 2). Yhteiskoneiden kirjo oli kuitenkin laaja, vastaajilla koneita oli yhteensä 36 kappaletta. Lähes kaikkia vastausvaihtoehtoina olleita koneita löytyi Juupajoelta. Lisäksi kysyttiin mitä muita koneita käytettiin yhteiskoneina.

Näitä olivat perälevy, pylväsjunta, vaunukuivuri, tielana, jyrsin ja imupainevaunu.

Kuvio 2. Vastaajien yhteiskoneet, n=36

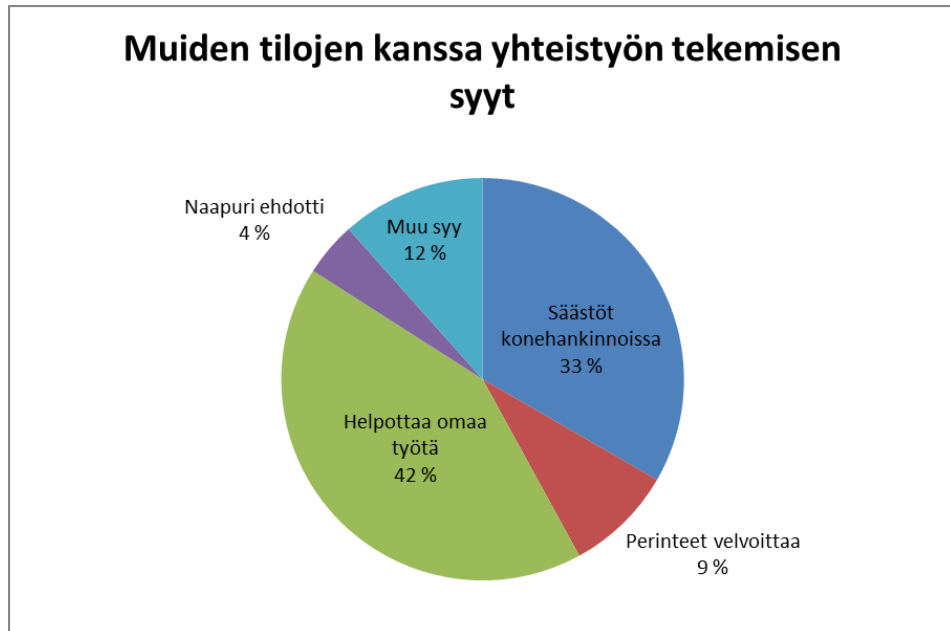
Yhteiskoneiden ajateltiin lisääntyvän, jos niihin saisi jonkinlaista investointitukea tai tukea esimerkiksi paikalliselta maamiesseuralta tai säätiöltä. Yhteiskoneita/konetta hankittaessa tulee hankkia tarpeeksi monta tilaa hankintaan mukaan, jotta se olisi taloudellisesti järkevä ja myös tulee pohdittua palkatun vastuuhenkilön nimeämistä hankintaa tehdessä. Avointa keskustelua muiden viljelijöiden kanssa pidettiin tarpeellisena hankintaa suunniteltaessa. Jonkinlainen koneen vuokrausmenetelmä tai ”yhteisleasing” voisi myös edistää yhteiskoneiden käyttöä.

Tuotantotarvike- ja yhteisostokauppaa oli tehnyt vastaajista 6 %. Juupajokelaisten tekemät yhteishankinnat keskittyivät lannoitteisiin, kasvinsuojeluaineisiin ja koneisiin. Yksi tila vastasi hankkineensa yhteisostona karjatilantarvikkeita. Lisäksi yksi tila oli hankkinut yhteisostona siemenviljaa ja toinen käärintämuovia.

Yhteistyön tekemisen syistä kaksi merkittävintä olivat säästöt konehankinnoissa sekä se, että yhteistyö helpottaa omaa työtä (Kuvio 3). Muita syitä, miksi yhteistyöhön oli päädytty, olivat esimerkiksi seuraavia:

- ”Enempi kalustoa ja miehiä → työ sujuu joutuisammin”
- ”itsellä ei kaikkia tarvittavia koneita eikä tieto-taitoa”
- ”Serkkupoika vie ja tekee heinät”
- ”työvoimaa vähän”

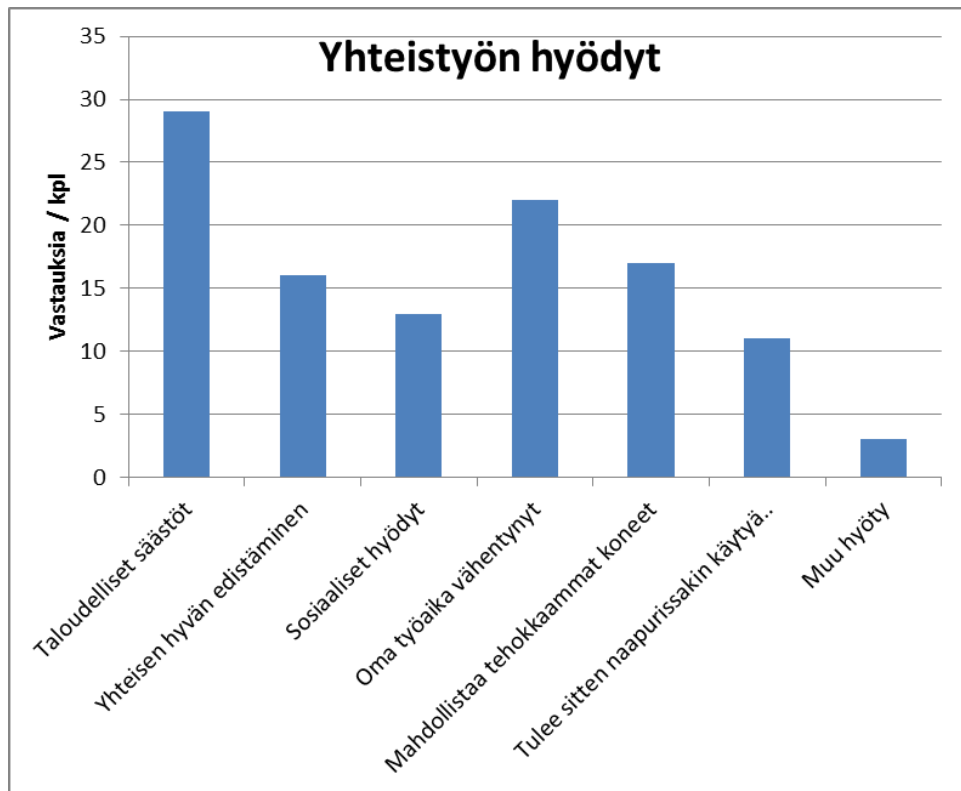
- ”ajan säästö”
- ”hyötyjä molemmin puolin”
- ”lähellä tarvitsijoita ja toisin päin”
- ”hintapolitiikka”

Kuvio 3. Muiden tilojen kanssa yhteistyön tekemisen syyt, n=69

Yhteistyön hyötyjä löytyi paljon enemmän kuin haittoja. Suurimpana hyötynä vastaajat näkivät taloudelliset säästöt (Kuvio 4). Vastaajista 29 vastasi tämän vaihtoehdon. Yksi vastaaja oli ympyröinyt kaikki vastausvaihtoehdot ja vielä kirjoittanut viimeiseen Muu, mikä -kohtaan ”Pysyy ajan tasalla kun voi keskustella alan asioista. Eli kaikki tuo edellä mainittu!”

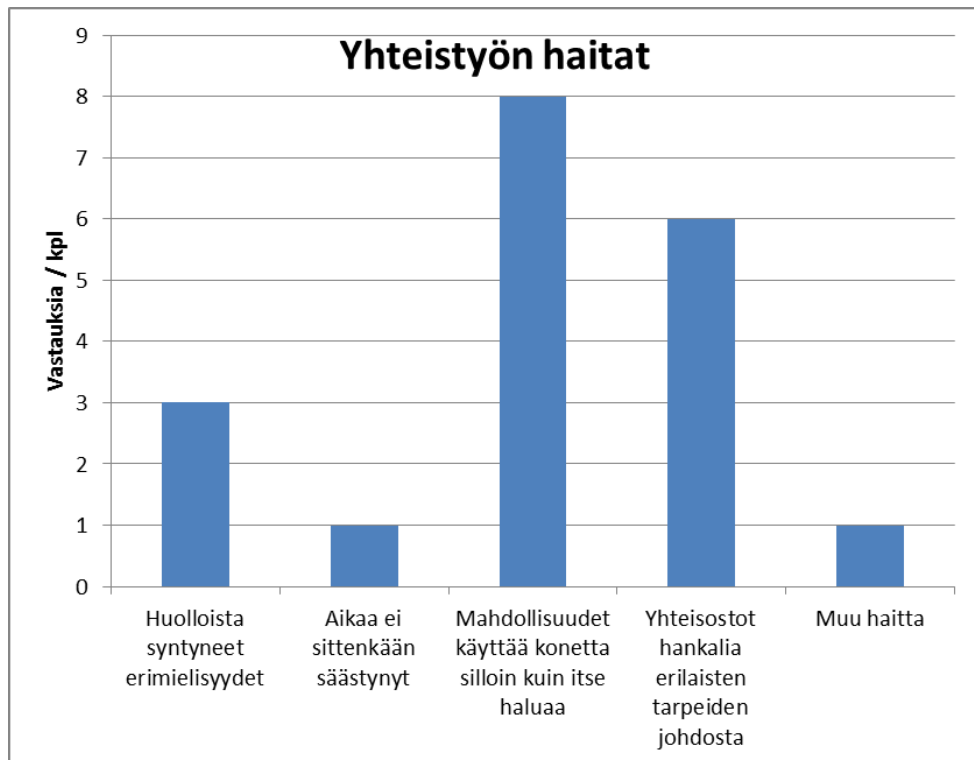
Kaikkiin vastausvaihtoehtoihin löytyi vastaajia. Muita hyötyjä vastaajat kertoivat olevan sen, että yhteistyöntekijä hoitaa ja korjaa pellot sekä sen, että sellaiset työt, jotka eivät itseltä suju, tulee tehtyä.

Kuvio 4. Yhteistyön hyödyt, n=111

Yhteistyön haittoihin vastasi 42 % vastaajista. 58 % vastaajista oli siten oletettavasti sitä mieltä, että yhteistyöstä ei löydy haittapuolia. Suurimpana haittana koettiin rajoittuneet mahdollisuudet käyttää (yhteis)konetta silloin kuin itse haluaa (Kuvio 5). Lisäksi yhteisostot ovat hankalia erilaisten tarpeiden johdosta. Yhden vastaajan Muu haitta oli seuraavanlainen ”Eri lähtökohdat ja toimintakulttuuri (toinen tarkka ja toinen boheemi)”.

Yhteiskoneen käyttöä rajoittava ongelma syntyy luonnollisesti useasta omistajasta. Mitä enemmän koneella on omistajia, sen enemmän sillä on käyttöä. Jos kyse on vielä koneesta, jota käytetään kausiluontoisesti, kaikki omistajat tarvitsisivat sitä tietyssä aikana yhtä aikaa. Tämä vaatii kaikilta osapuolilta joustoa, jotta kaikki saavat vuorollaan koneen käyttöönsä.

Kuvio 5. Yhteistyön haitat, n=19

5.3 Tulevaisuuden näkymät Juupajoella

Kyselyssä kysyttiin myös, minkälaiset ovat juupajokelaisten maanviljelijöiden näkemykset tulevaisuuden maatilasta Juupajoella. Kysymykseen sai vastata sanallisesti. Kaikista vastaajista 22 vastasi kysymykseen.

Suurin osa uskoi tilakokojen kasvavan sekä tehokkuuden lisääntyvän suurilla tiloilla. Samalla pienet tilat vähenevät. Sivutoimisten kasvinviljelytilojen määrän uskotaan lisääntyvän ja karjatilojen vähenevän.

Erilaisten liitännäiselinkeinojen nähtiin lisääntyvän tai sivutoimisen viljelijän hankkivan pääelinkeinon muualta. Sivutoimisilla tai pienillä tiloilla pari vastaajaa näki myös metsän merkityksen kasvun.

Muutama vastaaja arveli tilojen ja uusien isojen tilojen erikoistumisen omaan toiminta- ja osaamisalueeseensa lisääntyvän. Samalla erilaisten urakointipalvelujen määrä ja tarjonta kasvavat. Eri tilojen erikoistuessa omaan osaamiseensa yhteistyön eri tuotantosuuntia edustavien tilojen välillä eri toiminnoissa uskottiin lisääntyvän ja tuovan tehokkuutta sekä ajan säästöä.

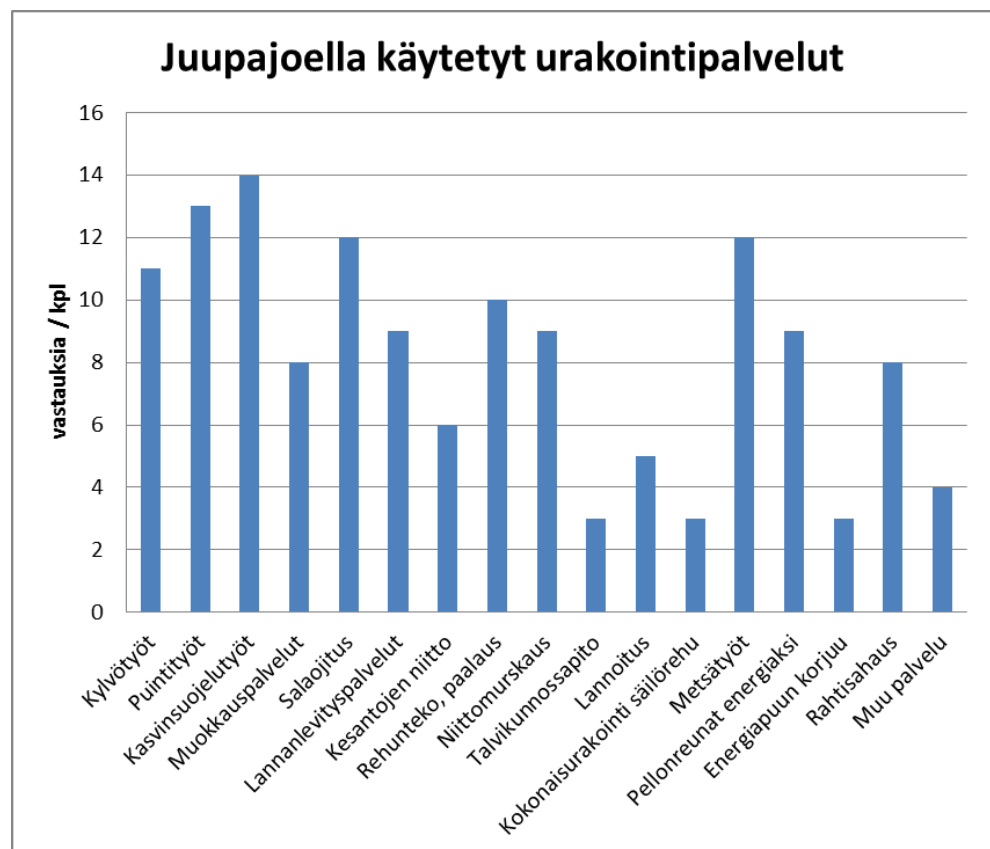
Pari vastaajaa ei kertonut mitään konkreettisia näkymiä, vaan toivoivat vain, että maatalous säilyy Juupajoella. Toimivien tilojen toivottiin säilyvän ja, että tiloissa olisi muitakin kuin viljanviljelijöitä.

Suurin osa vastaajista eli 67 % näki yhteistyön lisääntyvän tulevaisuudessa. Ennallaan yhteistyön määrän arvioi pysyvän 25 % vastaajista. Vain yksi vastaaja epäili yhteistyön vähenevän. Kysymykseen sai vastata myös sanallisesti Muu, mikä -kohtaan. Tästä nousi esiin se, että ihmisten asenteet ja luonteet vaikuttavat eniten yhteistyön lisääntymiseen tai siihen vähenemiseen.

5.4 Urakointipalvelut ja niiden käyttö

Vastaajista 31 kappaletta oli käyttänyt urakointipalveluja. Loput 7 kappaletta ei ollut käyttänyt urakointipalveluja. Osa näistä vastaajista teki itse muille urakointipalvelua.

Urakointipalveluista käytetyimpiä ovat kylvötyöt, puintityöt, kasvinsuojelutyöt, salaojitus, rehunteko, paalaus sekä metsätyöt (Kuvio 6). Näitä kaikkia oli käyttänyt 10 tai useampi vastaaja. Muita urakointipalveluja, joita vastaajat olivat käyttäneet, mutta joita ei kysymyksen vastausvaihtoehtoina ollut, sai vastata sanallisesti kohtaan Muu, mikä. Näitä olivat nurmen karhotus, maansiirto- ja kaivurityöt, piiriojien kaivaminen sekä hakeutus.

Kuvio 6. Juupajoella käytetyt urakointipalvelut, n=139

Tilaa olisi vielä vastaajien mukaan seuraaville palveluille:

- lanaus
- karhotus
- niittomurskaus
- lietelanta
- puinti
- kyntö
- kesannonniitto
- heinänsiemenen sijoituskylvö
- yksityinen lomituspalvelu
- peltotyöt

Osa näistä palveluista, kuten puinti ja erilaiset muut peltotyöt, olivat sellaisia, joita vastaajat ilmoittivat jo käyttävänsä edellisessä kysymyksessä. Olisiko sitten niin, että näitä uudestaan mainittuja kaivataan vielä enemmän Juupajoelle.

Eräs vastaajista oli sitä mieltä, että tarjontaa on jo riittävästi ja joka alalle. Hän oli huolissaan, että jos urakointipalveluiden määrä vielä tästä lisääntyy, niin riittääkö kaikille töitä.

5.5 Paikallinen lähiruoka

Kyselyssä kysyttiin myös paikallisten lähiruokatuotteiden käytöstä ja myynnistä. Paikallisia lihatuotteita käytti vastaajista 22 kappaletta eli 58 %. Juureksia ja vihanneksia käytti 9 kappaletta. Muissa tuotteissa mainittiin kerran polttopuut ja kananmunat. Tämä kertoo että paikallisia tuetaan ja heihin luotetaan.

Tiloista kaksi myi tinkimaitoa ja kolme lihatuotteita. Muita paikallisia tuotteita, joita vastaajat myivät, olivat lampaantaljat, vilja sekä linnunsiemensäkit, kananmunat, juustomaito, hunaja ja heinä pikkupaaleissa. Yksi tila kertoi tulevaisuudessa myyvänsä tuotteita suoraan tilalta. Suoramyyntin yhteistyö kiinnosti vastaajista 12 kappaletta. 14 vastaajaa ilmoitti, että yhteistyö suoramyyntissä ei kiinnosta.

5.6 Lopuksi

Viimeisenä kyselylomakkeessa vastaajille annettiin vapaa sana. Vain kolmella vastaajalla oli jotain kommentoitavaa. Erästä kyselyyn vastannutta lainaten *”Pitäs saada ensin vanhat tottumukset ”romukoppaan” ja antaa tilaa uusille ideoille. Suurin kehityksen este on sokea tottumus/tapa tehdä työtä! Eli rutiineja rikkomalla syntyy uutta.”*.

Tämä sanonta pätee hyvin uusien tilojen kehittymismahdollisuuksien kohdalla. Erilaiset yhteistyökuviotkaan eivät lisäännä, jos niille ei anneta mah-

dollisuuksia. Avoimella kanssakäymisellä ja suhtautumisella asioihin annetaan kehitykselle mahdollisuudet. Jos kaikkeen suhtaudutaan jo lähtökohtaisesti ennakkoluuloisesti, niin uusien asioiden käytäntöön tuominen on hankalaa.

6 POHDINTA

6.1 Maatalousyritysten yhteistyö Juupajoella

Opinnäytetyöni tavoite oli kartoittaa juupajokelaisten maatalousyrittäjien tämän hetkistä yhteistyötilannetta sekä mahdollisesti kiinnostusta uusiin yhteistyömuotoihin. Kyselyssä haluttiin selvittää myös erilaisten urakointipalveluiden käyttöä ja mahdollista tarvetta.

Yhteistyökyselyn toisena tavoitteena oli myös mahdollisesti herättää yrittäjissä mielenkiintoa kehittää uutta yhteistyötä tilojen välille. Lisäksi haluttiin saada selville, onko yhteistyössä jotain ongelmia ja jos on, onko niihin mitään ratkaisuja.

Yhteistyötilanne saatiin kartoitettua kyselyllä hyvin. Juupajokelaiset ovat tulosten mukaan aktiivisia yhteistyön tekijöitä. Vastausten perusteella voidaan todeta, että Juupajoella maatalousyrittäjät tekevät jo nyt paljon yhteistyötä keskenään. Juupajokelaisten yhteistyön tavat vastaavat keskimäärin samaa kaavaa yhteistyössä kuin muuallakin Suomessa.

Koneyhteistyö, yhteiskoneet, vaihtotyö ja viljakauppa olivat suosituimpia yhteistyön muotoja. Klapikone osoittautui suosituimmaksi yhteiskoneeksi niin Juupajoella kuin muuallakin Suomessa. Yhteiskoneet voisivat vastaajien mielestä yleistyä nykytilanteesta, jos niihin saisi joltain taholta investointitukea. Urakointipalveluista suosittua oli puinti, mikä vastaa yleistä urakointipalveluiden käyttöä Suomessa.

Yhteistyön tekeminen tuo juupajokelaisille merkittäviä taloudellisia säästöjä esimerkiksi konehankinnoissa. Lisäksi yhteistyö helpottaa yrittäjän omaa työtä. Yhteistyössä nähtiin enemmän hyötyjä ja kuin haittoja. Tulevaisuudessa juupajokelaiset viljelijät uskovat yhteistyön määrän lisääntyvän tilakokojen kasvaessa.

Uusia yhteistyön muotoja juupajokelaiseen maatalousyrittäjäkenttään ei kyselyssä noussut esiin. Jo olemassa olevaan yhteistyöhön uutta toivat vastaukset yhteiskoneiden määrän edistämistä käsitelleessä kysymyksessä. Vastaajat nostivat esiin muun muassa investointituet uusien yhteisten koneiden hankintaan. Lisäksi, jotta yhteiskoneen hoitaminen sujuisi, pitäisi koneen omistavilla tiloilla olla vastuuhenkilö, joka vastaa koneesta ja sen huolloista ja korjauksista. Tämä voisi olla jopa palkattu henkilö.

Yhteistyötä haittaavat ongelmat olivat kyselyn mukaan samoja kuin muuallakin Suomessa. Suurin ongelma oli yhteiskoneen oma käyttö. Konetta ei välttämättä saa silloin käyttöönsä kuin sen tarvitsisi.

Toisena ongelmana, tai pikemminkin kehityskohteena, kyselyssä nousi esiin ihmisten asenteet ja tottumukset. Jos kaikki tilan toimet tehdään aina samalla tavalla, ei keksitä mitään uutta. Uusille ideoille pitäisi olla avoin ja uskaltaa kokeilla muitakin (joskus ”uudet” konstit ovat uudelleen löydettyjä, jo joskus aiemmin kehitettyjä) tapoja tehdä asioita.

Lisäksi yhteistyön onnistumisen edellytyksenä nousi esiin monessa eri kyselyn kohdassa naapurien ja muiden tilojen kanssa avoin keskustelu. Toisten maatalousyrittäjien kanssa pitäisi keskustella omista ja toisen tavoitteista ja tilan nykytilanteesta. Näin päästäisiin liikkeelle kehittämään millaista yhteistyötä voitaisiin tehdä. Ilman kommunikointia ei tiedä mikä on kenenkin tavoite ja millaiset tarpeet heillä olisi erilaiselle yhteistyölle tai avulle.

Tulevaisuuden viljelijä tulee tarvitsemaan erilaisia yhteistyötä kehittäviä hankkeita, jotta yhteistyön käyttö säilyy osana kustannustenhallintaa tilalla. Tulevaisuudessa vastaajat näkevät tilakokojen kasvavan ja samalla yhteistyön merkityksen suurenevan maatalousyrityksessä. Mutta, jos tilat suurenevät ja välimatkat tilalta toiselle kasvavat, niin kuinka helposti jatkossa tulee oltua esimerkiksi sen naapuritilan kanssa tekemisissä? Tarvitaanko jatkossa entistä enemmän yhteistyötä edistäviä hankkeita, tapahtumia tai tapaamisia maatalousyrittäjille? Vai säilyykö jo olemassa oleva hyvä yhteistyö- ja naapuriapuverkosto tulevaisuudessakin viljelijän tukena?

Yhteistyön määrästä ja laadusta olisi mielenkiintoista tehdä kyselytutkimus Juupajoella tulevaisuudessakin, esimerkiksi viiden, kymmenen tai kahdenkymmenen vuoden kuluttua. Varsinkin, kun nyt ei kyselyssä ilmennyt mitään suuria ongelmia tai kehityskohteita yhteistyössä paikallisella, juupajokelaisella, tasolla.

Jatkossa olisi mielenkiintoista myös selvittää olisiko Juupajoella tarvetta jollekin yhteiskoneelle. Tällaiseen hankintaan voisi järjestää jotain tukea käytännön hankintaan tai yhteistyön pyörittämiseen. Tai olisiko juupajokelaisilla kiinnostusta lähteä tekemään hankintarengasta? Tällaisia tarpeita voisi kartoittaa esimerkiksi teemaan sopivassa tapahtumapäivässä tai järjestää esimerkiksi teemaillan erilaisista yhteistyövaihtoehdoista kiinnostuneille.

6.2 Kyselyn onnistuminen

Kyselyn toteutus onnistui hyvin ja vastausprosentti oli hyvä. Otos, joille kysely lähetettiin, oli vain suhteellisen pieni, kun kyse oli vain Juupajoen maatalousyrittäjistä. Toisaalta, kun tulokset keskittyvät suppean alueen vastaajiin, kertovat ne nyt erinomaisesti paikallisesta juupajokelaisesta yhteistyöstä.

Vastaajista lähes kaikki harjoittivat yhteistyötä, eikä karja- ja viljatilojen välille muodostunut eroa. Olisiko niin, että kyselyyn vastasivat enimmäkseen vain ne, jotka tekevät yhteistyötä? Ja ne, jotka eivät tee, jättivät kokonaan vastaamatta kyselyyn.

Kysely lähetettiin perinteisenä paperisen postina. Oletan että sähköpostilla lähetetty kysely olisi todennäköisesti aktivoinut lisää vastaajia, mutta toisaalta paperinen olisi pitänyt olla myös lisänä, koska moni ei osaa tai halua vastata sähköisesti vaikka sähköpostin omistaisi. En pitänyt tärkeänä kysyä ikää ja sukupuolta, koska ne eivät ole mielestäni olennaisia asioita tämän tutkimuksen kannalta. Vastaukset saattavat painottua vanhempien yrittäjien vastauksiin.

Valitsin paperisen version lähinnä sillä perusteella että Juupajoki-kuorella tuleva kysely herättää mielenkiintoa ja toisaalta ihmiset, jotka eivät vielä ole tietokonesukupolvea, vastaavat varmasti mieluummin paperiseen kyselyyn. Viljelijöiden keski-ikä on kuitenkin suhteellisen korkea (50,6vuotta) Suomessa ja oletan näin olevan myös Juupajoella.

Kyselylomakkeessa olisi ollut kehittämistä. Sitä olisi pitänyt testata tarkemmin ja miettiä erilaisten vastausvaihtoehtojen muotoja. Nyt kyselyssä oli paikoin epälooginen etenemisjärjestys kysymysten aiheiden näkökulmasta. Lisäksi seassa oli muutama hölmö tai aivan turha kysymys.

Kyselystä oli hyötyä myös itselleni. Kyselyn aihe oli jo pitkään pyörinyt mielessäni. Kun aloin tekemään kyselyä vuonna 2013, oli tiedossa, että kotitalallani tapahtuisi sukupolvenvaihdos tulevana vuodenvaihteena. Kyselystä sain hyödyllistä tietoa, ja erityisesti uusia näkökulmia ja ideoita yhteistyön toteuttamiseen nykyään omalla tilallani.

Lisäksi sain päivitettyä tietoni ajan tasalle esimerkiksi verottajan ohjeista erilaiseen yhteistyöhön. Mieleeni jäi erityisesti vaihtotyön verotus. Verottajan mielestä vastikkeellinen vaihtotyö pitäisi saada verolle.

Mielestäni tässä ohjeessa ei ole kuitenkaan mitään järkeä tilojen kannalta, sillä näistä, yleensä pienistä vaihtotöistä, ei kerry euroja kassaan merkittävästi, paitsi verottajalle, siinä vaiheessa kun kaikki ilmoitettaisiin tuloverotuksessa. Ja siinä vaiheessa häviäisi se taloudellinen hyöty, jota yhteistyöllä ajatellaan saavutettavan. Kyseessä on kuitenkin samanarvoisten töiden vaihto. Näistä pienistä vaihtotöistä myös koituisi kohtuuttoman paljon paperisotaa ja ylimääräistä työtä molemmille osapuolille.

Jatkossa voin ainakin itse pyrkiä opinnäytetyössä saamiini oppeihin yhteistyöstä, eli avoimin mielin suunnittelemaan uutta. Nyt, kun olen tutustunut erilaisiin yhteistyömuotoihin, niin tuntuu, että niissä on vain mielikuvitus rajana.

LÄHTEET

Juupajoen kunta. n.d. Juupajoki tänään. Viitattu 18.11.2014.

<http://www.juupajoki.fi/info.htm>

Kämäräinen, S., Rinta-Kiikka, S. & Yrjölä, T. 2014. Maatilojen välinen yhteistyö Suomessa. PTT työpapereita 162. Helsinki.

Mela. Maatalousyrittäjien eläkelaitos. 2013. Maatalouslomitus. Lomitusrengas. Viitattu 20.11.2014.

<http://www.mela.fi/fi/maatalouslomitus/miten-toimin/lomitusrengas>

Oriveden kaupunki. n.d. Maaseutupalvelut. Viitattu 18.11.2014.

<http://www.orivesi.fi/?pid=7382&cg=7370&sg=7382&lang=fi>

Pro Agria Etelä-Suomi. n.d. Maatilat menestykseen -hanke. Viitattu 19.11.2014.

<https://etela-suomi.proagria.fi/hankkeet/maatilat-menestykseen-1453>

Valkeajoki, M. 2013. Juupajoen maaseutuasiamies. Henkilökohtainen tiedonanto. 20.9.2013.

Verohallinto. 4.11.2013. Syventävät vero-ohjeet. Luonnollisen henkilön tekemän talkoo-, naapuriapu- ja vaihtotyön verotus. Diaarinumero: A31/200/2013.

Viljakaupan ja sopimusviljelyn opas. 2012. Vilja-alan yhteistyöryhmä. Helsinki.

Virtuaalikoulu. n.d. Virtuaalikoulun internetsivut. Pirkanmaan kunnat. Viitattu 18.11.2014.

<http://www.virtuaalikoulu.org/pirkanmaa/kunnat.htm>

SAATEKIRJE

Juho Eskola

Hei!

Teen kyselytutkimusta aiheesta ”Yhteistyömahdollisuudet maatalojen välillä Juupajoella”. Tutkimus tulee Juupajoen kunnan maaseutupalvelujen käyttöön jotta jatkossa osattaisiin kuunnella tilojen tarpeita paremmin.

Opiskelen Hämeen ammattikorkeakoulussa Mustialassa maaseutuelinkeinojen koulutusohjelmassa ja aikanaan valmistun Agrologiksi keväällä 2014. Teen kyselyn perusteella opinnäytetyön, jossa analysoin vastauksia ja teen johtopäätökset Juupajokelaisesta yhteistyöstä.

Toivon että paneudutte kysymyksiin riittävästi, jotta aineistosta tulisi hyvää ja saataisiin kattava tutkimus. Porkkanana vastaamiseen toimii 100€ arvoinen lahjakortti maatalouskauppaan. Juupajoen MTK-tuottajayhdistys on mukana tukemassa tutkimusta. Vastatessanne voitte laittaa mukaan nimilapun, mikä toimii arvontavälineenä ja otetaan kuoresta erilleen siten että sitä ei voi nimetä mihinkään kuoreen. Vastaukset nimettömänä ja arvonta nimellä. Vastauksen voi laittaa nimellä, jos haluaa että otetaan yhteyttä tutkimuksessa esille tulevien asioiden tiimoilta.

Vastausaikaa kyselyyn on marraskuun 19. päivään asti ja mukana palautuskuori.

Terveisin Juho Eskola Mustiala

KYSELYLOMAKE

Tilan perustiedot

Tuotantosuunta

- a) Kasvinviljely
- b) Maidontuotanto
- c) Naudanlihan tuotanto
- d) Joku muu

Kokoluokka

- a) <30ha
- b) 30-60ha
- c) 60-100ha
- d) yli 100ha

Karjamäärä kokonaisuudessaan (karjatila)

- a) <35
- b) 36-65
- c) 66-135
- d) >136

1. Oletteko tehneet yhteistyötä lähitilojen kanssa?

- a) Kyllä
- b) En

2. Minkälaista yhteistyötä olette tehneet, jos olette tehneet ja kuinka pitkään vuosissa?

- a) Koneyhteistyö -> vaihtotyö _____ vuotta
- b) Yhteiskoneet _____ vuotta
- c) Naapuriapu _____ vuotta
- d) Viljakauppa _____ vuotta
- e) Tuotantotarvikekauppa eli ostojen keskittäminen toisen tilan kanssa _____ vuotta
- f) Koneurakointia muille _____ vuotta
- g) Yhteiset lomittajat/lomitusrenkaat naapuritilojen kanssa _____ vuotta
- h) Muuta, mitä? _____ vuotta

3. Mistä syistä olette tehneet yhteistyötä muiden tilojen kanssa?

- a) säästöt konehankinnoissa
- b) Perinteet velvoittaa
- c) Helpottaa omaa työtä
- d) Naapuri ehdotti yhteistyötä
- e) Muu syy, mikä? _____

4. Mitä hyötyjä yhteistyöstä on ollut?

- a) Taloudellista säästöä
- b) Yhteisen hyvän edistämistä
- c) Sosiaaliset hyödyt
- d) Oma työaika vähentynyt
- e) Mahdollistaa tehokkaammat koneet
- f) Tulee sitten naapurissakin käytyä...
- g) Muu, mikä? _____

5. Entä haittoja?

- a) Yhteiskoneiden huollosta syntyneet erimielisyydet
- b) Rahakiistat yhteiskoneista
- c) Aikaa ei sittenkään säästynyt
- d) Mahdollisuudet käyttää konetta silloin kuin itse haluaa
- e) Maksuvaikeudet
- f) Yhteisostot hankalia erilaisten tarpeiden johdosta
- g) Muu, mikä? _____

6. Jos ette ole, oletteko harkinneet yhteistyötä lähitilojen kanssa, ja miksi?

- a) Kyllä
- b) En

7. Mitkä ovat tärkeimmät syyt, jotta yhteistyötä voisi harkita?

- a) Taloudelliset säästöt
- b) Ajan säästö
- c) Tehokkaammat koneet mahdollistuisi
- d) Sosiaaliset syyt
- e) Muu, mikä? _____

8. Minkälaiset ovat omat näkemyksenne tulevaisuuden maatilasta Juupajoella?

9. Entäpä näkemykset yhteistyön kannalta?

- a) Yhteistyö lisääntyy
- b) Yhteistyö vähenee
- c) Pysyy samalla tasolla
- d) Muu, mitä?

10. Miten yhteiskoneiden yleistymistä voitaisiin edistää mielestänne?

11. Oletteko käyttäneet urakointipalveluja?

- a) Kyllä
- b) En

12. Jos olette, mitä palveluja?

- a) Kylvötyöt
- b) Puintityöt
- c) Kasvinsuojelutyöt
- d) Muokkauspalvelut
- e) Kokonaispalvelu
- f) Salaojitus
- g) Lannanlevityspalvelut
- h) Kesantojen niitto
- i) Rehunteko, paalaus
- j) Niittomurskaus
- k) Talvikunnossapito
- l) Lannoitus
- m) Kokonaisurakointi säilörehu
- n) Kokonaisurakointi kylvöstä puintiin
- o) Metsätyöt
- p) Pellonreunojen raivaus energiapuuksi
- q) Energiapuun korjuu
- r) Rahtisahaus
- s) Muu, mikä? _____

13. Mille urakointipalveluille olisi mielestänne tilaa Juupajoella?

14. Jos olette tehneet yhteishankintoja, mitä olette hankkineet muiden tilojen kanssa?

- a) Lannoitteet
- b) Kasvinsuojeluaineet
- c) Karjatiljan tarvikkeet
- d) Koneet
- e) Muu, mikä? _____

15. Jos yhteiskoneita on, mitä?

- a) Niittomurskain
- b) Muut säilörehukoneet
- c) Maanmuokkauskoneet
- d) Kylvökone
- e) Kasvinsuojeluruiskut
- f) Lannoitus
- g) Lannanlevityskoneet
- h) Puimuri
- i) Metsäkoneet
- j) Perunan viljelykalusto
- k) Kyläseuran koneet
- l) Klappikoneet
- m) Piennarmurskain/kesantomurskain
- n) Muu mikä? _____

16. Käyttekö paikallista lähiruokaa?

- a) Tinkimaitoa
- b) Paikallisia lihatuotteita
- c) Paikallisia juureksia ja vihanneksia
- d) Muuta mitä? _____

17. Myyttekö suoraan tilalta tuotteita?

- a) Tinkimaitoa
- b) Lihatuotteet
- c) Vihannekset ja juurekset
- d) Muu, mikä? _____

18. Kiinnostaako teitä yhteistyö suoramyyntissä?

- a) Kyllä
- b) Ei

19. Sana on vapaa (jatka kääntöpuolelle)?